

Titel: VII.

Citation: "VII.", i *Beretning om Forhandlingerne paa Rigsdagen. Bind II. Spalte 1477-3968*.
Onlineudgave fra Lovforarbejder: <https://tekster.kb.dk/catalog/jura-texts-g02-shoot-chptrd1e98936/facsimile.pdf> (tilgået 23. april 2024)

Anvendt udgave: Beretning om Forhandlingerne paa Rigsdagen. Bind II. Spalte 1477-3968

Ophavsret: Love, administrative forskrifter, retsafgørelser og lignende offentlige aktstykker er ikke genstand for ophavsret. Du kan frit kopiere, distribuere eller fremføre materialet uden at bede om tilladelse.
Hvis materialet indeholder selvstændige bidrag, skal du være opmærksom på, at disse bidrag kan være beskyttet af ophavsret. Selvstændige bidrag må gengives i forbindelse med aktstykket. Hvis det selvstændige bidrag bruges adskilt fra aktstykket, gælder de øvrige ophavsretlige regler.

1849.

Beretning

Nr. 275.

Forhandlingerne paa Rigsdagen.

Hj Grundlovsudvalget er nu afgivet nedenstående

Comitebetænkning

over

7de Afsnit af Udkast til en Grundlov for Kongeriget Danmark og Slesvig.

Comiteen har hermed den Ære at afgive den sidste Del af sin Betænkning over Udkastet til en Grundlov for Kongeriget Danmark og Slesvig.

Forfaaend det ved Rigsdagsforvaltningens Beslutning af 20de f. M. er vedtaget, at § 2 i Udkastet skal behandles i Forbindelse med de første 3 Paragrapher af 7de Afsnit, naar Udvalget henholder sig til sin tidligere over denne Paragraph afgivne Betænkning og skal blot tilføje, at dersom Forvaltningen maatte bifalde Udvalgets foreskjendte Indstilling om, at de nævnte Paragrapher af 7de Afsnit i Forbindelse med nogle Tiludsparagrapher jantes i et foreent Afsnit om de forskellige Forhold i Almindelighed, kunde ja meget mere § 2 i Udkastet rettes ind i Udkastets 3 Indledningsparagrapher, som i de følgende Afsnit er fulgt ved Gjennemprøvelsen af de nævnte Paragraphers Grundsaetninger.

VII.

Der har i Udvalget ikke været nogen Meningsforskjellighed i Gjensende til det Religionsfrihedens Princip, der er udsat i Udkastets §§ 64-66. Ihoersted det nemlig vilkørlig ogsaa i politisk Hensende maa betragtes som en Vælle for en Stat, naar der er Gjensid i Borgernes religiøse Beskjendelse, saa er det dog klart, at Gjensiden kan da i Saandhed er en Vælle, naar den er grundet paa Frihed, og at Staten derfor ikke gjer Ret i — enten i sin egen eller i en priviligeter Kirkes Interesse — at vilde stifte Gjensiden ved Lovens Toang, hvorefter den ikke kan undgaae at bestaae Mængdes Samvirkning og at franske en Ret, som for Udværet maa regnes til de højligste blandt alle. Men naar Grundloven fastholder Religionsfrihedens Grundsaetning, medfører den en Forandring i den hidtilværende Statskirkes hele religiøse Stilling i Statsforbundet, der paa den ene Side skulde denne Kirke Statens højeste Behjærmske og Forsorg, men paa den anden Side ogsaa gav den særreie Statsmagt en saagodt som ubestraaet Magt og Værdighed over dens indre og ydre Anliggender. Om end derfor den hidtilværende Statskirke i Grundloven kaldes og i Virkeligheden bliver den danske Høllerkirke, og om end Staten i sit paa Grund deraf maa ansie sig særlig forpligtet imod den, saa formener Udvalget dog, at det er nødvendigt, at dens fremtidige Forvaltning bliver ordnet ved en særegen Kirkelov, der navnlig maatte gaae ud paa at bestemme Formene og Grændserne for den Rettsforvaltning, som Kirkeforbundet selv der have ved samme Behjærmske, saavel som ved Hjelpersten af forskellige Sager, ved Egen af den forholdsvis høire Værdighed, som Statsmagten forsværgt forsvaret til at vove over denne Kirke fremfor over de særlige Religionsforbundet i Saandhed. Det ansies derfor for at være i sin Orden, at en saadan Kirke Lov forvaltning ikke endelig vedtages, forinden der er givet Kirken Lovlighed til at utire sig derom, hvilket formener højst sandsynligt at kunne skee gjennem et Kirkeforb, bestaende saavel af geistlige som af illovelige Medlemmer, der af Kongen maatte anordnes i dette Blem. Udvalget foreslaaer derfor følgende nye Paragraph:

§ 64.

Høllerkirkens Forvaltning ordnes ved Lov, efterat Betænkning er afgiven af et af Kongen anordnet Kirkeforb.

En Minoritet (Christensen og Steen) foreslaaer Opaeggen af en ny Paragraph af følgende Indhold:

Gjensid Medlem af Høllerkirken kan i alle ministerielle Handlinger hende sig til hvilken Væst i denne Kirke, han vil. De nærmere Bestemmelser i denne Hensende fastsaettes ved Lov.

Med Realiteten af denne Paragraph antager Minoriteten, at man ikke vil have Regal at indvæde, da Friheden udenfor Høllerkirken dog i ethvert Tilfælde gjer en tilsværende Frihed i Høllerkirken nødvendig; men vi tror heller ikke, der kan gjeres grundede Indsigelser derimod fra Herrens Side, da denne § ikke indholder Bestemmelser i det Enkelte, som vilde hævde under det foreslaaede Kirkeforbets Overveelse, men kun utvæler det Frihedsprincip i Almindelighed, som saavel overholder i Høllerkirken.

Udvalgets Hæerhed (med 11 Stemmer mod 4) kan ikke tiltræde dette Forslag, da vi antage det for uhenligsmæssigt i selve Grundloven at optage en saadan enkeltsaende Regel, der maatte erholde sin rette Plads og mættage de fornødne nærmere Bestemmelser i den Kirke Lov, der ifølge den foreslaaede § 64 snart maa forevæde.

§ 65.

I Gjensid til det ovenfor Nævnte tiltræder Udvalget denne Paragraph, der hjemler Landets Borgere Ret til at forene sig i religiøse Samfund. Vi foreslaaer blot som en Redactionforandring de Ord „dem selv tilføle“ forandret til „der stemmer med deres Overbeviisning“ som Tilføelse af Ordene „Læres eller“ foran „forevæde“. Naar nemlig Staten selvfølgelig maa forbeholde sig sin Ret til at see Tilføen med de religiøse Samfund saavel som med alle andre Samfund, der fremkommer i dens Skjot, saa maa den vilkørlig være fuldkommen berettiget til at adstraffe disse Tilføen ogsaa til den Væst, som disse Samfund vedsvæde sig, og som kunde være af den Væstfærdighed, at Statsmagten maatte have fulde Hæle og Forpligtelse til at straffe ind.

§ 66.

Udvalget maa vilige Hovedsaetningen i denne Paragraph, at Ingen er pligtig at gjer personlige Bidrag til nogen anden Gudsdytelse eller den, som er hans egen, der maa ansies som en ligesom Hæle af det i foreslaaede Paragraph utvælte Religionsfriheds-Princip. Forfaaend Paragraphen dermed bestemmer, at den, der ikke vil svare den til den i Høllerkirken bestaaende personlige Hæle til denne eller til et andet anerkjendit Kirke Samfund i Landet, betaler samme til Statskassen, da man maa vel i Almindelighed bifalde den derfor til Grund liggende Tanke, at der ikke for Rogen quædes Udgifter til en pecuniær Forbæde ved at stille sig fra de i Landet værende Trossamfund. Men Udvalget hævder dog ikke, at der er nogen

tilstrækkelig Grund til den i Paragraphen givne og, som det synes, alders viltsærlige Bestemmelse om Anvendelsen af bestilte Væddespil. Det maa i denne Henseende bemærkes, at Staten fra sit Standpunkt betragter saadanne Afgifter altsedst som samme Waade, som mange andre væsentlige Afgifter til fordel for Staten, hvilket den antager sig berettiget til at paalægge Borgeme uden særlig Gjensidighed, om disse just kunne væddes for eller gjøres Vedtagning, som herved foretages. Naar nu Staten i virkelig Henseende tillader Borgeme fuldstændig Frihed til at sætte sig til hvilken som helst Religionssamfund, de vilke, som synes det naturligt, at Enhver, der ikke holder sig til noget andet anerkendt kirkelegt Samfund i Landet, bliver i Henseende til en saadan almindelig Højhedsbestemmelse betragtet som henhørende til den Kirke, Staten grundlovsbestemt er forpligtet til at underrette, nemlig Høllskirken, det der foretaget nærmere vil kunne bestemmes, paa hvilken Waade de vilke Waade her anvendes til Høllskirkens Tarn. Vi foreslaa derfor, at den sidste Del af denne Paragraph skulde lyde: **h) og at Enhver, der ikke begjærer at være Medlem af et i Landet anerkendt Troessamfund, har at seære de foreskrevne personlige Afgifter til Høllskirken.**

Udvalget har antaget det for rigtigst, at det i Forbindelse med de foreskrevne Bestemmelser i Grundloven bliver ubestemt, at de fra Høllskirken afsigende Troessamfunds Forhold skal ordnes nærmere ved en Lov, der bygges paa det i de foreskrevne Paragrapher givne Grundlag og forøvrigt maa indeholde de foreskrevne Bestemmelser om Betingslovene for og Fremgangsmaaden ved Anerkendelsen af disse Troessamfund og om deres retlige Stilling til og Forholdet til andre Staten. Vi foreslaa derfor Dødsloven af følgende nye Paragraph, (§ 66, h):

De fra Høllskirken afsigende Troessamfunds Forhold ordnes nærmere ved Lov.

3) Høllskirken til Spærgemaal om Troesskændelses Forhold til de børgelige og politiske Rettigheder, har Udvalget troet at burde tiltræde den i Udvalget § 64 indeholdte Bestemmelse. Det har man ikke overvejet, at der hele hilsende Udsvelling, Grundten i Høllskirkens religiøse Bestemmelser, og den deraf paavirkede almindelige Tankemaal og Maaske, idemindte for Nærliggende, vilde gjere det ret naturligt, om disse Omstændigheder, som ere af saadan Betydning for Høllskirken, forbeholdes Beslutningen af den Kirke, der i selve Grundloven betegnes som Høllskirken. Man har herved nærmest tænkt paa Ministerne, Dommerne og Dødslovsbestemmelser, og Regler have ment, at Lovudvalget i alt Fald kunde anvendes ved at betegne de omhandlede Rettigheder som saadanne, der maatte være forenelige med den Bestemmede Troesskændelse. Men ligesom det ikke behøves at siges, at de Omstændigheder, der staa i væsentlig Forbindelse med Høllskirken, alene kunne defineres af dennes Bestemmelser, saaledes har Udvalget i det Hele antaget det utilrædeligt i Grundloven at optage Bestemmelser om andre Lovudvalget, idet man formener, at Udsvellingen ogsaa i denne Henseende vilde gøres fri, hvorved den offentlige Mening og Høllskirkens Ret til enhver Tid vilde være den Indvirkning, som kan være ønskelig, og hvorved Høllskirkens Gensidighed Tro, som kan berøres, ogsaa vil antages at ville være den Bestemmede Paragraph (sefter den foreskrevne Delen: 66, c) alene med den Bestemmede Bestemmelse, at der indbefindes den fulde Afgift, forsaar vi det, at der tillige gjøres den nødvendige Bestemmelse angaaende Dødslovens Afgifter ved Tilfælde af de Døds eller andrager sig Dødsbestemmelser af nogen almindelig Borgerpligt.

Udvalget Høllskirkens (med 10 Stemmer mod 3) har fremdeles antaget det for ønskeligt, og paa en Tid, da den offentlige Samfundsmagt udbegjærer en saadan indgribende Forandring, for utilrædeligt, at en Bestemmelse gjøres i Grundloven, som indholder, at de Gensidige og Nærliggende af offentlig Ret, der af det Dødslovs eller af Private i offentlig Ret ere foreskrevne eller bestilte til offentlig Vedtagning, til Underretningens Fremme eller til midde Bestemmelser, fremdeles skulle antages til de Til-

med, hvortil de ere gjorte. Vi ere overbeviste om, at en Grundlovs-paragraph om offentlige Indbøtte ikke kan lægge noget særligt Bæmde paa den Nødvendighed, der retteligt bør tilkomme Staten med Hensyn til disse Indbøtte; thi ligesom det fornødent er en Beslutning, at naar i Tidens Ved forandring Forhold ændres, at visse Bestemmelser ikke længer kunne anvendes i deres oprindelige Bæmde, saa maa Staten kunne foretage den fornødne Tilværing i sin Gensidighed: saaledes Høllskirken det ikke heller, at den omhandlede Bestemmelse kan være til Gavn for, at der foretages saadanne Forandringer af disse Indbøtte særlige Anvendelse indbefindes deres almindelige Formaal, som kunne være sig ønskelige og utilrædelige. Vi foreslaa derfor Dødsloven af en ny Paragraph (§ 65), saaledes lydende:

De til Kirken, Staten eller midde Stiftelser henlagte eller stiftede Gensidige og Nærliggende kunne ikke anvendes til noget fremmed Bæmde.

En Minoritet (Herring, Christensen, Dahl, Olsen og Gage) har ikke troet, at der er tilstrækkelig Bæmde til i Grundloven at optage en Bestemmelse som den, der indeholdes i denne Tilværingparagraph.

Udvalget er derhos, som alt ovenfor antaget, af den Formening, at samtlige oven omhandlede Paragrapher væsentlig kunne udgjøre et forenet Afstift (VI. h), idet de Bestemmelser, der indeholdes i disse Paragrapher, det gaae ud paa at bære en personlig Ret og Frihed for de enkelte Borgere, men med det Samme omfatte bestilte Forhold, som høre til de mest betydningsfulde for Samfundet i det Hele.

§ 67.

Denne Paragraph gaaer ud paa at tilvejebringe en Betingslovs for den personlige Frihed ved at bestemme, at Enhver der anklages skal inden 24 Timer stilles for en Dommer, at der, hvis den Anklage ikke naar sin satte paa sig, skal af Dommeren afgives et motiveret Deftret, at dette staaer forfærdt kan indbringes for højere Ret af den Bestemmede, samt at Dødslovsbestemmelser ikke kan anvendes for en Høllskirkens, som kan være mere straf af Høllskirken eller simpel Høllskirkens. Udvalget er indvunden Høllskirkens og Høllskirkens af disse Bestemmelser og antager tillige, at man i det væsentlige bør indskrænke sig til dem, der ved forbi vi antog det rigtigst, at man saadanne Bestemmelser gjøres, som uden alt for stor Vanskelighed staaer kunne træde i Kraft og strengt overholdes, der ved forbi en fuldstændig og saare Høllskirkens af den personlige Friheds Betingslovs, ligesom Høllskirkens af den almindelige Høllskirkens, naturligt maa fremtræde i Forbindelse med den hele Omværdning af den kriminelle Høllskirkens, der vil blive nødvendig, naar den af os tillige foreskrevne Paragraph (§ 63, c) om Røvnings Indførelse bliver indført. — Vi tillade os derfor kun at foreslaa ved den sidste Del af Paragraphen en Tilværingbestemmelse om den Frihed, inden hvilken det her omhandlede Deftret bør afgives, og vi antage da, at Høllskirkens saaledes til den Høllskirkens som til Høllskirkens Tarn vil indbringes, naar der efter „Rendelse“ tilføies „der afgives indbringes muligt og senest inden 3 Dage.“ Paragraphens 2de Afstift vilde maatte indbringes indbringes saaledes: „den Rendelse, som Dommeren afgiver, kan af den Bestemmede staaer forfærdt indbringes for højere Ret“, da det jo vistnok er Meningens, at den afgivne Rendelse skal kunne indbringes den højere Ret Høllskirkens, ikke blot forsaar den gaaer ud paa Høllskirkens, men ogsaa med Hensyn til den Høllskirkens, den maatte have paalagt som Bestemmelser for Høllskirkens af Høllskirkens, og da Bestemmelser om, at Høllskirkens kan „forbedt bestemmelser“ for at kunne indbringes, ikke behøver udtrykkelig at gjøres. Vi antage tillige, at nogle nærmere Regler maa gjøres om Formen for den her omhandlede Høllskirkens, der fornødent overtales til den Høllskirkens selv; men da disse maa betinges af den angjældende Ordning af den kriminelle Høllskirkens, og altsaa maa være indbringes Høllskirkens med denne, synes det ikke at burde optages paa dette Tid, hvorind vi antage, at de vilde staae en passende Tid med de indbringes Bestemmelser, Udvalget vil bringe i Forlig som Tilværing til Grundloven.

Rigtigst det ved § 67 er givet et Børn for den personlige Frihed, saaledes vil det fornemmelig ogsaa være passende her at optage en Bestemmelse til Betrækkelse med den Krænkelse og øvrige Ulempe, som en Indtrængning i Borgernes Bølg eller Underfølgelse af deres Herre og andre Papirer altid maa medføre. Vi foreslaar derfor, i Følge med hvad der ogsaa i andre Forfatningslove er fæstet, at en ny Paragraph (67, h) optages af følgende Indhold:

Beligen er ufrantelig. Hønsundersøgelse, Beslagtagelse og Underfølgelse af Breve og andre Papirer maa, hvor ingen Lov hjemler en særegen Undtagelse, alene ske efter en Retshjælpelse.

§ 68.

Udvalget maa naturligtvis bifulde Indholdet af denne Paragraph og skal alene foreslaar, at den indledes med en almindelig Udtalelse af Grundlovsforberedelsens Ufrantelighed, samt at Udtalelsen: „tilsvarende“ i sidste Sætning ombyttes med „fuldstændig.“ Vi antager vel ikke, at det fornemmelig Utryk er brugt i nogen anden Betødning, end den der ligger i det sidste, saameget mindre som Utryk „Erstatning“ uden noget øvrige Tilføjelse af alle andre Udtrykke Paragraphens Mening, nemlig at Enhver, som tilpligtes at opstaa fra Grund, kan ved et Godtgjættelse for det derved lide Tab. Men vi se derfor heller ingen Grund til at forslaa det at ad foreslaende Utryk, der i sig er klart og bemærket i tidligere Lovforordninger af lignende Indhold, for at gjøre Drag af et andet, der neppe er fuldt saa klart og ikke hidtil benyttet til at udtrykke den heromhandlede Grundforfatning. Denne Paragraph vilde herefter kunne bli at lyde saaledes:

„Grundlovsforberedelse er ufrantelig. Ingen kan tilpligtes at opstaa fra Grund, uden hvor Almindeligheden kræver det. Det kan kun ske i følgende Lov og med fuldstændig Erstatning.“

§ 69.

En Minoritet (Braun, David, Hansen og Neergaard) foreslaar, at denne Paragraph, hvorefter alle Indskrænkninger i den frie og lige Wegang til Arbejde, som ikke ere begrændede i det almindelige Vel, skulle hæves ved Lov, ugaar, eftersom den under den udelukkende Skæbne, hvori den er givet, og som efter Grundlovsforberedelsens Bestemmelse ganske kan udgaaes, paa den ene Side vil være uden Betødning, det den ikke udøver Andet, end hvad der maa betragtes som uretfærdigt, og paa den anden Side let kan give Anledning til Misforstaaelse.

Udvalget flerkædet (med 9 mod 4 Stemmer) foreslaar alene Utrykket „Arbejde“ forandret til „Ophørens“, som vel er noget mere omfattende, men dog fornemmelig udtrykker Paragraphens Tanke. Vi antager nemlig ikke, at en saadan Udsættelse skulle være uden Betødning, det den dog indeholder en bestemt Opfordring til en fornemt Beværelse af de behøvede Indskrænkninger i den lige og frie Wegang til Arbejde, omendtil det vil være et overladt og maa overlades den tilkomende Forordningsmagt at vurdere disse Indskrænkningers Forhold til og Betødning for det almindelige Vel.

§ 70.

Udvalget tiltræder denne Paragraph, men antager, at dens Mening udtrykkes nøjagtigere og fuldstændigere saaledes:

Den, som ikke kan ernære sig eller sine, og hvis Forfølgelse ikke paaligger nogen Anden, er berettiget til at erholde Hjælp af det Offentlige, dog med at underkaste sig de Forpligtelser, som Lovene herom paabøde.

§ 71.

Udvalget antager vel, at den i nærværende Paragraph indeholdte Grundforfatning var udtales; men da det dog ikke er Forordningen, men Lovens selv, hvem den heromhandlede Ret vedkommer, foreslaar vi som en Retaktionsforandring, at Paragraphen offentlig saaledes: de Børn, for hvis Udelukkelse Forordningen ikke have Gavn til at sørge, vilde erholde sig Undervisning i Almueeffekten. Det er iverigt en Efterfølgelse, at de nu behøvede Lovforordninger om Forpligtelsen for Forordningen til at sørge for deres

Børn Udelukkelse forliden udvælte af Bestemmelser i denne Paragraph, men vi antager ikke, at det skulle være fornemmelig eller rigtig at optage denne Forpligtelse, der dog vilde trænge til flere nærmere Bestemmelser, end Grundlovsforberedelse forklarer.

§ 72.

Udvalget er fuldstændig enig i den Grundforfatning, som denne Paragraph udtales, at Trykkefrihed hjemles, alene under Ansvar for Domstolene; men man antager, at det er Grund til udtrykkelig at tilføje, at Trykkefriheden ingenlunde kan indskrænkes ved Censur eller andre præventive Forholdsregler. Vi antager det fornemmelig fornemmelig, at der saarest muligt gives en Lov, som i Overensstemmelse med denne Grundforfatning forklarer de nærmere Bestemmelser for Pressens Drag og Straffe for dens Misbrug. En Udtalelse heraf vil derfor blive optaget blandt de næstfølgende Bestemmelser, som vi senere skulle tillade os at bringe i Forslag.

Vi antager derfor, at denne Paragraph kunde udtrykkelig saaledes: Trykkefrihed er sikret under Ansvar for Domstolene, uden nogenlunde at kunne indskrænkes ved Censur eller andre præventive Forholdsregler.

§ 73.

Udvalget maa i det Hele tiltræde Bestemmelser i denne Paragraph, der indeholder Grundforfatningerne om „Foreningsretten“, det vi alene foreslaar, at den anden Sætning i samme udtrykkelig saaledes: „Ingen Forening kan opføres ved en Regjeringsforanstaltning“ Udtrykke Ordene „uden ved Lov.“ En saadan Afværelse af denne Bestemmelse vil nemlig indholde den Betrækkelse for Foreningsfriheden, som ved Paragraphens er tilføjet, uden dog at udelukke Eftersynet af en Forening ved Lov i saadanne særlige Tilfælde, i hvilke en umiddelbar Indfærelse af den langværende Nægt maatte befæstet at være fornemmelig eller enselig.

§ 74.

Ved de Regler, som i denne Paragraph gives om Foramlingsretten, har Udvalget Intet fundet at ændre, men foreslaar blot Utrykket „Foramlingsretten“ ombyttes med „offentlige Foramlingsretten“. Det er nemlig Foramlingsretten hede Udskæft, der maa bemærke den som offentlig, og derved selve Paragraphens Bestemmelse give Politisk Ret til at overvære samme; men det vil derfor blive flere forskjellige Omstændigheder, som maa søges i Betragtning for at afgjøre, om den har en saadan Udskæft; Sædet, hvor den holdes, er kun en saadan, der ikke altid kan være den afgjørende.

§ 75.

Ved Hensyn til denne Paragraphs Bestemmelse: at ved Dødsret den væbnede Nægt, naar den ikke angives, kan anvendes, efter at Røstet 3 Gange i Kongens og Lovens Navn forgjæves er opfordret til at afvikles, skal Udvalget alene bemærke, at da „den væbnede Nægt“ iverigt i den hele Sætning utvilsomt maa læses i den personlige Betødning, imod Udtrykket „anvendes“, der her neppe har Hensyn til Røsten af den reelle Nægt, ikke helligt, men funde maatte passende ombyttes med „Indfærelse“, hvorefter den væbnede Nægt betragtes som hænder paa en saadan Maade, der kan under de toende i Paragraphen give Foramlingsretten der tilføjet.

§ 76.

Da den Sætning, som nærværende Paragraph indeholder, at enhver vadenfor Mand er forpligtet til med sin Person at bidrage til Fædrelandets Forsvar, efter Udvalgets Forordning ikke kan have tilføjet, at den personlige Varneskyldighed i lige Grad og paa lige Maade skulle overføres alle vadenfor Mand, hvilket ikke heller vilde fremme med den usigelig vedtagne Varneskyldighed, saa foreslaar vi, at der gives denne Paragraph følgende Tilføjelse: „efter de nærmere Bestemmelser, som Lovene foreskriver.“

§ 77.

Det foreslaar Udvalget rettelst, at det med den i nærværende Paragraph udtales Nægt om Borgernes Ret til selv at bestyre deres reent kommunale Anliggender, dog under Statens Tilføjelse, forordnet en Anværelse af, at den nærmere Betødning af denne

Ret vil blive givet i en saadan Lov, der da vil blive at nævne under de forenede midlertidige Bestemmelser blandt de Love, som maatte sættes givne saarst muligt. Vi foreslaar derfor denne Paragraph affattes saaledes:

Commonwealths Ret til, under Statens Tilfald, selvstændigt at styre deres Anliggender, vil blive erstattet ved Lov.

Kaas en saadan Lov snart kan indføres, forekommer det Udvalget uformodent i § 44 at udtale, at det i Commonwealthen vil blive bestemt, hvorledes der skal forholdes med de kommunale Afgifter, der dog aldrig kunne paalægges af Kongen ene." § 78.

En Minoritet af Udvalget (Sierring, Christensen, Dahl, og Jespersen) har ment, at denne Paragraph bør ombyttes saaledes, at den ligesom udtaler, at Adel, Titel og Rang ere affækkede. Naar enhver til disse Kategorier havde været indført, saaledes som Udvalget foreslaar det, synes det ikke at være Grund til at vedligeholde dem blot som sociale Adskilligheder, men vilde være sin alder vel tilfældig til at være forfængelige og kaabaad mellem Statsborgerne. Det indtilfældig derfor, at denne Paragraph affattes saaledes: Adel, Titel og Rang ere affækkede.

Således denne Indstilling ikke fulde vinde Forsamlingens Bifald, foretoges det indtilfældig at tilføje til den af Majoriteten foreslaaede Afstemelse følgende Bestemmelse:

Den nuværende Adel opføres med de autoriserede Adelspersoners Døds.

Udvalget foreslaar (med 7 Stemmer mod 4) antager imidlertid, at Paragraphens Bestemmelse, hvorefter enhver i Kongeriget til Adel, Titel og Rang kunnet forret at affækket, vedhænger det borgerlige Righedsprincip, og vi ere derfor af den Formening, at en saadan Bestemmelse, som den af Minoriteten foreslaaede, trods den Skarphed, hvori den fremtræder, ikke varstelligt vil have nogen anden Virkning end konstanten Regel, altselvund det dog kan kan blive i det private og selvstændige Livs Forhold, at Adel, Rang eller Titel, naar først enhver i Kongeriget er indført forret er havet, ville kunne have nogen Betydning. Givtes Indbydelse de i disse Forhold maatte kunne udøve, vil være paa den almindelige Opinion, der udværlig sig under den nye Tingenes Orden, vi gaae imøde: det er, efter vor Formening, at denne Lov og ikke ved nogen Grundlovsbestemmelse, at de ubegrundede Forordninger, der maatte have dannet sig om de nævnte Gengælders Værd, ville bringes til at forsvinde.

Derimod har Udvalget været af den Formening, at der vil funde være Grund til at tilføje den Bestemmelse, at Adel, Rang og Titel ikke for Fremtiden kan meddeles Kongen.

§ 79. Udvalget maa erklære sig enig i den første Del af nærværende Paragraph, at intet Lehn, Stambånd eller Hidskommisjons kan for Fremtiden oprettes. Hvad den sidste Del derimod angaar, som har til Hensigt at aabne en Mulighed for Overgangen af de nu bestaaende til fri Gienbom, forekommer det os, at Udvalgets Regel lider af en Uklarhed, der kun kan belyses ved en i det Enkelte gaaende Lov. Da det imidlertid vil være vanskeligt allerede nu at give nærmere Betingelser for en saadan Overgang, og en Regel herom ikke heller synes os nødvendig i selve Grundloven, indskrænk vi os til at foreslaae, at Paragraphens sidste Sætning affattes saaledes: „det skal ved Lov nærmere ordnes, hvorledes de nu bestaaende kunne overgaae til fri Gienbom,“ og en saadan Lov vil da ligesom blive at nævne blandt dem, der maatte forenes givne saa snart som muligt.

Udvalget tillader sig endvidere at foreslaae en Tilføjelse til den første Afsnit angaaende Krigsmagtens færgene Stilling til de Bestemmelser, der indeholdes i §§ 67, 73, 74.

Hvad den nærværende Bestemmelse angaar, vil det efter de nu

gjældende Regler for den militære Retsspleie være aldeles usjærligt, at den, der fængsles, altid inden den i § 67 nævnte Frist fulde kunne stillet for den kompetente Ret: Krigsretten, og en egentlig Appel af Hæningsdefekten, der i Reglen afgives af Juridictionschefen, vil net ikke kunne finde Sted. Hæningsretten har desuden ingen anden den samme Virkning for den Militære, som for den Civile, heri han endogså kan er tjænderende er pligtig at anvende sin hele Tid for Tjenestens Skyld, og under Hæften vedbliver at nyde sin Sjæle eller Bønning.

Bestemmelsen i §§ 73 og 74 om Forsamlingsretten og Forsamlingsretten bør neppe heller ligesom ændres paa Krigsmagten, med hvad Væsen og Stædet det vistnok vilde straffe, at en saadan Frihed ubetinget indtrækket, navnlig forsaavidt Forsamlingen eller Forsamlingsretten har Tjenesteforhold til Hærsmand eller er af en politisk Natur, og paa den anden Side vil Forbudet mod at samle denævnt og Bestemmelsen om, at Politiet har Ret til at overvære offentlige Forsamlinger, heller ikke ganske paa Krigsmagten. Da det imidlertid neppe vil være hensigtsmæssigt i Grundloven at optage de færgene Forordninger om Krigsmagten i disse Retninger, antage vi, at det vil være rettest, at det med Hensyn til denne forklarer ved de Regler, der nu gjælder eller vilde blive optagne i de nye militære Love, som snart kunne indføres.

Vi foreslaar derfor atter, at der i denne Tilføjelse Paragraph (79, h) optages en Bestemmelse af følgende Indhold:

For Krigsmagten ere de i §§ 67, 73 og 74 givne Bestemmelser kun anvendelige med de Indskrænkninger, der følge af de militære Loves Forordninger.

Det maa vi ansæe urimeligt, at alle tidligere Lovbestemmelser, der ere i Strid med Grundloven, maatte, saafarnt denne er traadt i Kraft, være uden Gyldighed; men Udvalget har dog ansæet det for passende, at denne Regel utværlig udtales. Man har derfor ansæet det for rettest, at den samme Regel bør gjælde for senere Love, forsaavidt de mueligen maatte straffe med Grundlovens Bestemmelser.

Vi foreslaar derfor, at der umiddelbart efter den første Afsnit tilføjes en ny Paragraph (§ 81) af følgende Indhold:

Alle Love og Kordninger, der ere i Strid med Grundlovens Bestemmelser, ere forsaavidt uden Gyldighed.

Udvalget har allerede paa flere Steder i sin Betænkning havt Anledning til at ytre sig angaaende enkelte Bestemmelser, der vel haare i nær Forbindelse med Grundloven — det de enten angaae saadanne Spørgsmaal, som under Overgangen til den nye Forfatnings fuldstændige Gjennemførelse have Krav paa en midlertidig Afgjærelse, eller indeholde Tilføje om en fuldstændigere Udveertelse af saadanne Regler, som i Grundloven alene funde anvendes — men netop paa Grund af deres forbigaaende Indhold passende synes at burde samles i et særgent Tilføjelse til Grundloven. Vi foreslaar derfor at optage i et de Afsnit følgende midlertidige (transitoriske) Bestemmelser:

§ 82. Ligesom Reglen i § 15, at Civilisten bestemmes ved Lov, ingen Anvendelse har for den nærværende Rangs, saaledes vil ikke heller den i § 16 givne Forordning være til Hindret for, at Kaptager vedes udenfor Riget, forsaavidt saadant hjemled ved alle bestaaende Kontrakter.

§ 83. Indtil den i § 21 bestude Pensioner indføres, vil enhver Embedsmænd, der efter samme Paragraphs Bestemmelse bliver affæddiget, erholde Pension efter de hidtil fulgte Regler.

§ 84. Den i § 62 indeholdte Bestemmelse skal ikke være anvendelig paa de nærværende Dommere, som tilfælde have administrative Forretninger.

(Bortset.)

1849.

Beretning

N°. 276.

Forhandlingerne paa Rigsdagen.

(Gennemførelse af den 18de Juli af Grundlovsforfatningen)

§ 85. Indtil en Omordning af den criminelle Process er indført, vil den i § 67 omhandlede Indankning af en Røgtvoldsskændelse (se som af en privat Sag, dog med Røgtvoldsskændelse, ligesom den Klagenbe er fritaget for Brug af stemplet Papir og Erklæring af Røgtvoldsskændelse. Der bør gives ham Afgang til i Uledning af saadan Paasætte at raadsføre sig med en Sagfører, og nye Dødsstrafinger kunne fremlægges for Overretten.

§ 86. Der skal saafarnt som muligt gives Løse om følgende Gjenstande:

- 1) om Kolonierne og deres Bestyrelse;
- 2) om Ministerraadets Ordning, Statsforretningernes Fordeling, Ministerens Ansvarlighed (§ 20) og Retsforfølgingsmaaden ved Rigtretten (§ 60);
- 3) om Pensionssagen (§ 24);
- 4) om Retsvæsenets Adfærd fra Forvaltningen (§ 63);
- 5) om Ravnings Indførelse (§ 63 e);
- 6) om Røgtvoldsskændelse (§ 64) og de fra samme afsværgede Lovsamlingsforhold (§ 66 b);
- 7) om Ravningsforholdenes Ordning (§ 69);
- 8) om Røgtvoldsskændelse (§ 72);
- 9) om Ordningen af Kommunalforholdene (§ 77);
- 10) om de nu bestaaende Lejns, Stampafes og Hæderkommisjonsforhold Overgang til fri Egenbom (§ 79).

Naagaaende disse nye Bestemmelser kunne vi i det Hele beholde os til, hvad der paa de tilsvarende Steder af vor Bestaaende allerede er utvret. Vi tilføje med Hensyn til den af os foreslaaede § 84, at ligesom Grundlovsforfatningen i Udskæft § 62 i og for sig ikke påfører paa saadanne Embedsmand, for hvem den samme Bestemmelse kan ere en, maaller endog undervundet Dødt af deres Embedsforhold, saaledes forekommer det os ogsaa særdeles utilraadeligt at indskrænke Kongens Ret til at afsætte Embedsmand uetop nu, da en heel ny Ordning af Administrationen og Retsvæsenet man betragter som foreslaaende. Med Hensyn til den foreslaaede nye § 85 maatte vi indrømme, at den foresatte Paasættelsesform er noget særegen, og at den derfor vil være fremmede nogen Vanskelighed i sin Anvendelse; men vi have dog ikke villet af foreslaa nogen anden, der bedre forenede de rørende Egenskaber, som vi ansæe allerede forenede for en saadan, nemlig paa den ene Side at aabne den ulovligt Bængelste en Mulighed af at komme til sin Frihed og sin Ret, og paa den anden Side ikke at give en altsid let Villighed for Ophøer, som søngtes, til lovlig Forstræffelse for Danmeren og Forstræffelse af den criminelle Lovstræffelse.

Det er vel en Særlighed, at Kongeloven er sat ud af Kraft, saafarnt den nye Grundlov endelig er vedtagen; men Uvovlsen anser det dog for påstøende, at Episkopalen af Kongeloven utvovlselig tilføendegives ved en heidelig Erklæring af H. Majestæt Kongen. En saadan Kundgjærelse maatte imidlertid indeholde en Undtagelse af Reglerne for Krongjærelsen, der ere fastsatte ved Grundlovens § 4, og efter Uvovlgets Bestemmelse tillige af de Bestemmelser, der alene vedkomme de sgl. Prindsers og Prindsesser Stilling til Kongen, nemlig § 21, der foreskriver, at de ikke maae gætte sig, rejse ud af Landet, eller begive sig i fremmede Herredes Tjeneste uden hans Samtykke, og § 23, der indeholder, at de ikke skulle svare for nogen Underdommer, men at deres færd og Rette kommer til at være Kongen, eller hvem han særdeles dertil foresætter; idet der dog med Hensyn til disse sidste Bestemmelser tilføedes, at en nærmere Ordning vilde kunne ske ved en Grundlov. — Endelig burde efter vor Bestemmelse denne kongelige Kundgjærelse indeholde en Stadfæstelse af de Tilfald, der ere givne vedt for Slektig i Valgloven af 7de Juli f. A.: „at Forfatningen kan blive provisorisk, saafarnt en fæstelig Repræsentation for Hertugdømmet Slesvig, der i dette Liemed maatte sammensættes, og som vil blive at vælge efter de samme Principer, som den nuværende Rigsforsamling, maatte ønske, at en ny Rigsforsamling tager den hele Forfatningsdel under Overrettsforretning, for i Forretning med H. Majestæt Kongen at vedtage de foreslaaede Bestemmelser, der maatte ansæe for endelige,“ vedt for Island i Reskriptet af 23de Septbr. f. A.: „at de Grundlovsbestemmelser, der med Hensyn til Islands særegne Forhold maatte være nødvendige for at ordne denne Landsbestes forfatningsmæssige Stilling i Riget, ikke skulle endeligen vedtages, forend efterat Islanderne i en egen Forretning i Landet derover ere hørt, og at det i sin Hensætte Forneede vil blive forelagt Rigsretten ved dens næste ordinære Sammenkomst.“

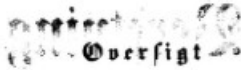
Vi foreslaaer derfor, at Forretningen utvovls sig over disse Punkter i følgende

Indstilling.

At Hans Majestæt, efter at den kongelige Billie at have tilføet Danmark's Rige en fri Forretning, heidelig vil erklære, at Kongeloven, efterat den nye Grundlov for Danmark er vedtagen, skal være ophævet i alle dens Bestemmelser, med Undtagelse af dem, der indeholdes i §§ 27-40 om Krongjærelsen, hvortil ere stadfæstede i Grundlovens § 4, samt med Undtagelse af de i Kongelovens §§ 21 og 23 om de kongelige Prindsers og Prindsesser indeholdte Bestemmelser, der dog nærmere kunne ordnes ved en Grundlov; og at den kongelige Kundgjærelse, i hvilken Kongeloven erklæret at være ophævet og den nye Grundlov at være vedtagen for Danmark's Rige, maa indeholde en Stadfæstelse af de vedt i Valgloven af 7de Juli f. A. for Hertugdømmet Slesvig, vedt i den kongelige Brev af 23de September f. A. for Island givne Forhold.

Rijshøjskolen, den 25de Marts 1849.

Bilh. Bjerring. P. D. Braun. Balthazar Christensen. Dahl. E. N. David. Oleerup.
(Skræver)
S. Sage. E. Gall. A. P. Hansen. J. N. Jacobsen. E. M. Jespersen. H. F. Krieger.
(Lektør)
J. C. Larsen. E. Neergaard. Pietursen. Schurmann. Algreen-Høising.

Grundlovsudkastet, Comitens (Majoritetts) Indstilling og Minoritetsindstillingerne.

A. Grundlovsudkastet.

VII.

§ 65.

Børgerne have Ret til at forene sig i Samfund for at verke Gud paa den Waade, dem bedst tykkes, dog at Intet foretages, som strider mod Sædeligheden eller den offentlige Orden.

§ 66.

Ingen er pligtig at yde personlige Bidrag til nogen anden Gudsdyrkelse end den, som er hans egen. Den, som ikke vil svare den til den i sin Kirke lodsejede personlige Afgift enten til denne eller til et andet særskilt kirkeleg Samfund i Landet, beholder samme til Skolebesøget.

§ 64.

Ingen kan paa Grund af sin Troetsbesindelse berøves den fulde Udgang til borgerlige og politiske Rettigheder.

§ 67.

Gaaber, der anholdes, skal inden 24 Timer stilles for en Dommer. Hvis den Anholdte ikke strax kan sættes paa fri Fod, skal Dommeren ved en af Øvraste ledige Tidspunkter afgjøre, at han skal fængsles, og, hvis han kan løslædes med Sikkerhed, bestemme dennes Art eller Størrelse.

Den Kendelse, hvorved Regen erklæres for fængslet, kan af denne strax forbeskrives og forfælt indbringes for højere Ret.

Ingen kan underkastes Hærens fængsel for en Forfølgelse, som kan medføre Straf af Dødsstraf eller simpelt fængsel.

Comitens (Majoritetts) Indstilling.

VI. B.

§ 64.

Folkets Rets Forsamling ordnes ved Lov, efterat Betænkning er afgivet af et af Kongen udnævnt Kirkemeet.

§ 65.

Børgerne have Ret til at forene sig i Samfund for at verke Gud paa den Waade, der fremmer med deres Overbeviisning, dog at Intet lares eller foretages, som strider mod Sædeligheden eller den offentlige Orden.

§ 66.

Ingen er pligtig at yde personlige Bidrag til nogen anden Gudsdyrkelse end den, som er hans egen; dog at Enhver, der ikke godtgjæver at være Medlem af et i Landet særskilt Troetsamfund, har at betale de lodsejede personlige Afgifter til Folkets Rets.

De fra Folkets Rets afsligende Troetsamfunds Forhold ordnes nærmere ved Lov.

§ 66 c.

Ingen kan paa Grund af sin Troetsbesindelse berøves Udgang til den fulde Udøvelse af borgerlige og politiske Rettigheder eller undvæge sig Udførelsen af nogen almindelig Borgerpligt.

§ 66 d.

De til Kirken, Skolen og andre Stiftelser henlagte eller hændte Gælds og Bøder kunne ikke anvendes til noget fremmed Blem.

VII.

§ 67.

Gaaber, der anholdes, skal inden 24 Timer stilles for en Dommer. Hvis den Anholdte ikke strax kan sættes paa fri Fod, skal Dommeren ved en af Øvraste ledige Tidspunkter afgjøre, om han skal fængsles, og, hvis han kan løslædes med Sikkerhed, bestemme dennes Art eller Størrelse.

Den Kendelse, som Dommeren afgiver, kan af Berømmende strax forfælt indbringes for højere Ret.

Ingen kan o. s. v. som Udsætt.

§ 67 b.

Deigen er uforsælig. Hænder og Udførelse af Beslagtagelse og Underfølgelse af Verne og andre Foranstaltninger, som ingen kan hjemle en særegen Underfølgelse, alene hører en Retskendelse.

C. Minoritetsindstillinger.

§ 64 b.

Enhver Medlem af Folkets Rets kan i alle ministerielle Handlinger henvende sig til hvilken Præsident i denne Rets, han vil. De nærmere Bestemmelser i denne Henseende fastsættes ved Lov.